

Szentháromság ünnepe után 7. vasárnap

► Róm 6,19–23

Szabadnak lenni az emberektől és szabaddá válni Istenben

A vasárnap jellege

Ennek a vasárnapnak a témája: hit által az örök életre! Arra a Krisztusra nézünk, aki az igazság és a szabadság után vágyódó, kereső ember mellé áll. Vigasztal, utat mutat azáltal, hogy magára vette a világ nyomorúságait és erőtlenségeit. Krisztusban megjelent az Isten kegyelme és váltsága minden hívő üdvösségére! A vasárnap része a Szentháromság ünnepe utáni liturgikus időszaknak, amelynek teológiai célját HAFENSCHER Károly a következőképpen foglalja össze: „Az itt kezdődő sorozat egyes vasárnapjai kibontják mindazt,

ami az üdvösség történetéből és a Szentháromság misztériumából következik az egyes keresztény ember és az egyház közösségének életében.” (2010, 323. o.) Vasárnapunk ennek a liturgiai célkitűzésnek megfelelően egy kisebb szerkezeti egységben helyezkedik el a Szentháromság ünnepe utáni vasárnapok között, amely Isten hívó szavával foglalkozik, amely a hit és a keresztény élet mindent megelőző forrása. Ez az egység a Szentháromság ünnepe utáni első vasárnappal kezdődik és jelen ünnepünkkel, a hetedikkel záródik. Nem véletlen tehát, hogy ezt a sorozatot betétezve a hetedik vasárnap foglalkozik az ember

legfontosabb üdvösségi reménységével, amelynek az a témája, hogy „Isten a hit ajándékával az örök életre hív”.

Amit a textusról tudni kell

19. vers: „Emberi módon szólok” – szó szerint: emberien beszélek – hozzátok, ami egy sokkal közelebbi, bensőségesebb kapcsolatra utal. „...a ti teteteknek erőtlensége miatt” – itt a „hústest” szó azt jelenti, hogy gyengébb, sérülékenyebb, nem képes arra, hogy ellenálljon a különböző kísértéseknek. „...a hamisságra” – ez a szó kifejezhet szándékot és eredményt is. A bűn nem ismer határokat, bőven túlhaladhatja a szándékot, és maximális uralma lehet az ember felett. A következő fontos kifejezés a ἀγιασμός, ami a következőket jelenti: megszentelés, elkülönítés Istennek vagy szent élet azok javára, akiket Isten elkülönített. Ez a jelentése itt és a 22. versben is.

A megszentelődés olyan állapot, amelyet Isten előre elhatározott a hívőknek, és kegyelemben elhívott állapot, amelyben megkezdik pályájukat mint hívők. Ezt figyelembe véve nevezik őket szenteknek, ἄγιοι-nak, megszentelteknek. Míg korábban magatartásuk a világhoz tartozásukról tett bizonyosságot Istentől távol, most magatartásuk tegyen bizonyosságot Isten előtt állásukról, a világtól elszakadva. Ahogyan nincsenek fokozatai a megigazulásnak, ugyanúgy nincsenek fokozatai a megszentelődésnek sem. Nincsen választás. Valaki vagy Krisztusban van, és akkor megigazult és megszentelt, vagy Krisztuson kívül van, bűneiben és Istentől elidegenedve. De miközben a megszentelődésnek nincsenek fokozatai, nyilvánvaló, hogy lehet és kell is, hogy legyen benne előrehaladás; ezért sürgeti az ige a hívőket, hogy kövessék Isten szavát.

21. vers: Α τέλος ’vég’, ’kimenet’, ’cél’; a határ, amikor egy dolog megszűnik annak lenni, ami

addig volt. Itt ez a szó nem csupán a fizikai halált jelenti, hanem a megszűnés legszélesebb értelmezését.

22. vers: Itt a jövő van szem előtt, amikor a hívő az Úrral lesz. Az αἰώνιος ’örök’ az αἰών ’idő’, ’korszak’ szóból származik. Itt – akárcsak legtöbb újszövetségbeli előfordulásánál – olyasmit jelöl, ami meghatározatlan, mert vég nélküli. Ezt a szót használták akkor is, amikor a hívő ember feltámad, hiszen halhatatlan.

23. vers: „Mert a bűn zsoldja halál...” – Ez a vers általános kifejezésekkel mondja el azt a témát, amellyel a megelőző szakasz foglalkozott. A bűn halált érdemel, tulajdonképpen ez az igazságos bére, az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet. Ez nem pusztán a lét meghosszabbodása, mint ahogy a halál sem a létezés megszűnése. A halál mint a bűn zsoldja olyan állapotváltozás, amely magában foglalja az Istentől való elszakítotttságot; az örök élet pedig az Istennel való közösség ajándéka.

A perikópa megértése

A Szentháromság ünnepe utáni hetedik vasárnapnak az evangélium adja az igazi ünnepi alaphangját. A négyezer ember megvendéglésének történetében az Úr azt hangsúlyozza, hogy az ő népének minden gondját, szükségét megelégtíti az erőtlenségeinket magára vevő Isten Fia. Az ebben megtapasztalt dolgokért és ajándékokért maradjunk mellette!

Az igehirdetési alapige is arra hívja fel a figyelmünket, hogy a halál hatalmából kiszabadítva teljesen Krisztuséi vagyunk (JÁNOSY 2008, 48. o.). Az ünnep igéi tehát abba az irányba terelik gondolatainkat, hogy Jézus Krisztus gondoskodik rólunk, testi és lelki értelemben egyaránt. Az egész embert megújítja Isten ígéje, az a jó hír, hogy Krisztus feltámadásával örök, új szövetséget kötött velünk.

Igehirdetési vázlat

Az igehirdetés központi üzenete rámutat, hogy miután az ember elbukott, hogyan tud mégis megváltozni, hogyan tudja megkapni mindazt, amit Isten ígér számára.

Irgalommal felénk

Nagyon érzékeny Isten hozzánk állása. Miután tisztában van az ember bűnösségével és azzal, hogy a saját erejéből nem képes jót cselekedni, mégis új meg új esélyt ad nekünk. Kisfiam szokta kijelenteni némi kérdő felhanggal egy-egy végérvényesnek kimondott következmény után: „De ugye egy utolsó esély mindig van?!” Hangjában és megbánó szemeiben mindig látom a reménységet, azt a végtelen bizonyosságot, hogy nem lehet más a válaszom, mint: „Persze, egy utolsó esély mindenkinek jár!” Talán tudatos, talán ösztönös ez a reménység, de nagyon tiszta és gyermeki. Teljes bizonyossága van afelől, hogy mindig van egy utolsó esély! Ami aztán persze engem arra sarkall, hogy a szófogatatlanság miatt korábban beígért következmény végül ne teljesüljön. „*Emberi módon beszélek, mivel erőtlenek vagytok.*” Nem más ez, mint irgalom. Az ember felé, aki már számtalanszor elbukott, hibázott, és mindig bízunk, hogy van tovább!

Új fordulat, új esély

Valóban van! Tovább és mindig, újra és újra! Isten szembesít bennünket mindig a megváltoztathatatlanul, hogy bűnösök vagyunk, hogy elbukunk, hogy nem vagyunk képesek nélküle olyan életet élni, amelynek vége az örök élet lenne. Éppen ezért a Golgotán szab határt. Elmegy a legvégsőig, hogy értünk mindent odaadva számunkra is elérhető legyen az örök élet. Igénkben érdekes ellentétpárként jelenik meg a zsold és az ajándék képe. Az Isten szolgálatában nem bért, hanem ajándékot kapunk. Nem is akármilyet! Ahogyan Luther írja a *Kis káté*-ban: „...mindezt

csupán atyai, isteni jóvoltából és irgalmasságából cselekszi, és én arra sem érdemes, sem méltó nem vagyok. Mindezt én neki hálaival és dicsérettel, szolgálattal és engedelmisséggel tartozom.” (KK 4: 127. o.) Ez az új esély! Megkapok mindent! Ajándékba! A kérdés az, hogy elfogadom-e. Ha igen, akkor már szinte ösztönösen fogom őt követni. Nem kényszerből, nem megfelelésből, hanem felszabadult örömmel. Mennyiszer foglyai vagyunk a megfelelési kényszernek, mindig jobbnak és jobbnak lenni, hogy a másik ember elismerjen, hogy a másik ember szeressen, hogy számára értékesek legyünk! Sokszor ebbe feszül bele az ember, nem látva azt a lehetőséget és azt az ajándékot, amelyet Isten kínál. Új esélyt ad!

Elnyert szabadság

Az esély mellett pedig szabadságot is ad. Szabadságot ad dönteni. A kérdés az, hogy mi mit kezdünk ezzel a szabadsággal. A döntésünk lehet az, hogy azt mondom, innentől Isten útján járok. És ebben a döntésben van maga a szabadság. Ami már nem a mindent áthágó szabadosság, mindent megszegyenítő törvénytelenység, ami talán ideig-óráig adja a szabadság illúzióját, hanem az igazi, valóban felszabadító, életünket átformáló szabadság Istenben. Nem megkötöz, nem rabul ejt, kizsákmányol, hanem felszabadít, és életet ad. Ez a megszentelt élet, amelyben szabad vagyok az Isten akaratának megélésére. Ebben az életben szabad vagyok a másik embertől, külső erőktől, amelyek sokszor megkötöznek, elvárásokat támasztanak. Szabad vagyok nemet mondani. Szabad vagyok magamra is figyelni. Szabad vagyok értékesnek megélni magam. Mindezt az Isten erőterében.

*További javaslatok az istentisztelethez**Lekció*

Mk 8,1–9

Énekek
EÉ 53, 64

Imádság

Istenünk, jó Atyánk! Hálát adunk neked végtelen ajándékokért, hogy valóban mindig új esélyt adsz. Soha nem tudunk akkorát zuhanni, hogy ne a te féltő, óvó, megtartó tenyeredbe esnénk. Adj nekünk erőt a világ kihívásai közepette, hogy a te utadon járjunk, tőled kérjünk útmutatást az élet mélységeiben, és neked adjunk hálát az élet magasságait megélve. Ámen.

Illusztráció

Az új ember

„A valóságos ember szabadon lehet a Teremtő teremtménye. Az emberré letthez hasonlatossá formálódni azt jelenti, hogy az az ember lehetünk, aki valójában vagyunk. Azt jelenti, hogy felhagyunk a látszattal, a képmutatással, azzal a görcsös igyekezettel, hogy valami más, jobb, eszményibb legyünk, mint amilyenek vagyunk. Isten a valóságos embert szereti. Isten valóságos emberré lett. A Megfeszítetthez hasonlatossá formálódni – ez azt jelenti: Isten által megítélt embernek lenni. Az ember magán hordozza Isten halálos ítéletét, és Isten előtt naponta meg kell halnia a bűn miatt. Életével arról tesz tanúságot, hogy Isten előtt semmi sem állhat meg, csak ha megítéltetett, és kegyelmet kapott. A Feltámadotthoz hasonlatossá formálódni – ez azt jelenti: Isten előtt új embernek lenni, akinek élete van a halálban, aki a bűn közepette is igaz, és a régiben új. Titka rejtve marad a világ előtt. Él, mivel Krisztus él, és egyedül Krisztusban él. »Mert nekem az élet Krisztus« – vallhatja (Filippiekhez írt levél 1,21).”

Dietrich Bonhoeffer 2022, május 4.

Szabad verseny

„– Igaz, hogy a szabad verseny és konkurencia a

legjobb teljesítményre készíti az embert? – kérdezték a szociológus diákjai.

– Ellenkezőleg, legrosszabb tulajdonságunkat hozzák ki belőlünk: a gyűlöletet!

– Gyűlöletet? Minek a gyűlöletét? – akarták tudni meglehetősen összezavarodott diákok.

– Önmagunk gyűlöletét. Mert már nem magunk határozzuk meg, amit teszünk, hanem tetteinkkel, döntéseinkkel a konkurenciára reagálunk. Nem a magunk életét éljük, hanem a szabad verseny él fel minket! Ez pedig az öngyűlölet legrettenetesebb formája.

– De a szabad verseny biztosítja a haladást. Akkor ez azt jelenti, hogy adjuk fel a haladást?

– Az egyetlen, igazi haladást csak a szeretet biztosítja. Az egyetlen változás, amelyre törekedni érdemes, a szívekben történő változás...”

A. de Mello nyomán, in: HÉZSER 2014

Felhasznált és ajánlott irodalom

BONHOEFFER, Dietrich 2022. *Jöjj velem! Elmélkedések minden napra*. Ford. Tiringer István. Harmat Kiadó – Luther Kiadó, Budapest.

Doktor Luther Márton Kis kátéja. Ford. Pröhle Károly. In: *Schmalkaldeni cikkek / Értekezés a pápa hatalmáról és elsőbbségéről / Kis káté / Nagy káté*. Luther Kiadó, Budapest, 2019. (Konkordiakönyv [KK]. A Magyarországi Evangélikus Egyház hitvallási iratai 4.)

HAFENSCHER Károly 2010. *Liturgika. A keresztény iszentelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben*. Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszéke – Luther Kiadó, Budapest.

JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás Magyarországi Evangélikus Lelkészek Közössége, Veszprém.

HÉZSER Gábor szerk. 2014. *Mindennapi és nem egészen mindennapi történetek, mindennapi és nem egészen mindennapi embereknek*. Kálvin Kiadó, Budapest.

VINE, W. E. 2000. *A Rómaiakhoz írt levél*. Evangéliumi Kiadó, Budapest.

■ HORVÁTH-CSITÁRI BOGLÁRKA FLÓRA